

شهدای غدير

گرامیداشت شهدای غروب ۳۰ بهمن ۱۳۸۱
(سانحه‌ی سقوط هواپیمای ایلوشین در کرمان)

خلیل اسفندیاری

معاونت روابط عمومی و انتشارات

سرشناسه: اسفندیاری، خلیل، ۱۳۵۳.

عنوان و نام پدیدآور: شهدای غدیر: گرامیداشت شهدای غروب ۳۰ بهمن ۱۳۸۱ (سانحه‌ی سقوط هواپیمای ایلوشین در کرمان)/ خلیل اسفندیاری، مشخصات نشر: تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیه، معاونت روابط عمومی و انتشارات، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۲۸۴ص: مصور(بخشی رنگی)، جدول.

شابک: ۶۰۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۲۵۶-۵-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: گرامیداشت شهدای غروب ۳۰ بهمن ۱۳۸۱ (سانحه‌ی سقوط هواپیمای ایلوشین در کرمان).

موضوع: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (سیستان و بلوچستان)

موضوع: حوادث هوایی -- ایران -- کرمان -- ۱۳۸۱

موضوع: شهدا -- ایران -- سرگذشتنامه

شناسه افزوده: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. نمایندگی ولی فقیه، معاونت روابط عمومی و انتشارات

رده بندی کنگره: ۹۲۲/۰۸۴۴۰۹۲۲ DSR1۶۶۷/۱۴۷

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۴۰۹۲۲

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۲۵۳۵۲۴۸

شهدای غدیر

گرامیداشت شهدای غروب ۳۰ بهمن ۱۳۸۱

(سانحه‌ی سقوط هواپیمای ایلوشین در کرمان)

تحقیق و تدوین: خلیل اسفندیاری

ویرایش، آماده‌سازی و نظارت: محمدقاسم فردوسی چهرمی

کارشناس ادبی: مهدی کاموس

ناظر طرح: رمضان شریف

با حمایت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ناشر: معاونت روابط عمومی و انتشارات سپاه

صفحه‌آرایی تصاویر: مسعود آباد

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۰

شمارگان: ۶۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۲۵۶-۵-۱

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ سپاه (بلاغ)

تهران: خ کریم خان - خ نجات‌اللهی - خلیف - شماره‌ی ۱۵

تلفن: ۸۸۸۹۶۸۷۶

فهرست

- پیمانه‌نوشان الست / به جای مقدمه / محمّدقاسم فروغی ۱۱
- مقدمه‌ی مؤلف ۱۳

فصل اول

- تاریخچه‌ی تشکیل سپاه پاسداران در استان سیستان و بلوچستان ۱۹
- الف: آشنایی اجمالی با وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی سیستان و بلوچستان ۲۱
- ب: نحوه‌ی شکل‌گیری و تأسیس سپاه پاسداران در سیستان و بلوچستان ۲۸
- ج: سیاست و مأموریت سپاه در استان سیستان و بلوچستان در آغاز تأسیس ۴۷

فصل دوم

- مأموریت‌های امروز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در استان سیستان و بلوچستان ۹۳
- الف: تحلیلی بر دوره‌های مختلف حضور سپاه در سیستان و بلوچستان ۹۵
- ب: فعالیت‌های عمرانی و سازندگی سپاه در استان سیستان و بلوچستان ۱۰۸

فصل سوم

- روایت چرایی و چگونگی وقوع حادثه در ارتفاعات سیرج کرمان ۱۳۵

فصل چهارم

- بازتاب‌های سقوط هواپیمای ایلوشین در رسانه‌های داخلی و خارجی ۱۷۵
- بازتاب‌های داخلی سقوط هواپیمای ایلوشین ۱۷۷
- الف، پیام‌های صادره از سوی مقامات داخلی و خارجی / پس از وقوع این حادثه ۱۷۷
- متن کامل پیام مقام معظم رهبری به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ۱۷۸
- پیام مقام معظم رهبری به مردم استان کرمان ۱۷۸
- متن کامل پیام رئیس جمهور وقت اسلامی ایران به فرمانده کل سپاه ۱۷۹
- پیام رئیس وقت مجلس شورای اسلامی ۱۷۹
- پیام سردار سرلشکر رحیم صفوی فرماندهی وقت کل سپاه ۱۸۰
- پیام حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی،
رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ۱۸۰
- سخنان حجت‌الاسلام والمسلمین خاتمی،
نماینده مردم کرمان در مجلس شورای اسلامی ۱۸۰
- سخنان محسن رضانی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام ۱۸۱
- بیانیه‌ی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ۱۸۱
- بیانیه‌ی نیروی مقاومت بسیج ۱۸۱
- پیام فرماندهی وقت کل ارتش جمهوری اسلامی ایران به فرماندهی کل سپاه ۱۸۲
- بیانیه‌ی شورای نگهبان ۱۸۲
- سخنان وزیر کشور وقت ۱۸۳
- مروری بر فهرست پیام‌های صادره از سوی سازمان‌های مختلف ۱۸۳
- ب، بازتاب رسانه‌ای سقوط هواپیمای ایلوشین
- ۱- انعکاس واقعۀ در رسانه‌های جمعی ۱۸۵
- ۲- انعکاس واقعۀ در میان نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی ۱۸۸
- ۳- انعکاس واقعۀ در میان کارشناسان ۱۸۹
- ج، بازتاب در رسانه‌های بین‌المللی و مواضع رسانه‌های بیگانه در خصوص سقوط هواپیمای ایلوشین
- ۱- بیان جزئیات حادثه‌ی سقوط ۱۹۴
- ۲- بررسی دلایل بروز سانحه و احتمال تروریستی بودن آن ۱۹۵
- ۳- ارزیابی صنعت هواپیمایی کشور و تأثیرات تحریم آمریکا ۱۹۶

۴- تحلیل جایگاه سپاه در انقلاب اسلامی

۵- تحلیل مأموریت سرنشینان هواپیما ۱۹۹

فصل پنجم

شهادت غدير در يك نگاه / آشنایی با سفر كردگان غريب ۲۰۵

مقدمه ۲۰۷

مشخصات كامل شهادت حادثه ۲۰۹

- سردار شهيد مجيد حاجي حاتم (جانشين اداره‌ی عمليات ستاد مشترك سپاه) ۲۱۲

- سردار شهيد محمد علي خواجه رئيس ستاد لشكر ۴۱ ثارالله ۲۱۷

- شهيد خلبان اكبر بيگدلي ۲۱۹

- شهيد مسعود نقدي ۲۲۰

- شهيد حسين مير گنجاني ۲۲۰

- شهيد مهدي مهدي زاده فرسنگي ۲۲۰

- شهيد عبد الله عسكري ۲۲۱

- شهيد حميد رضا محسني نكلو ۲۲۲

- شهيد علي رضا گوندرزي زاده ۲۲۲

- شهيد محمد كاربخش ۲۲۳

- شهيد مهدي قتلو زاده ۲۲۴

- شهيد عيسي شمس الديني لري ۲۲۴

- شهيد محمد غنجللي پور ۲۲۴

- شهيد محمد علي عسكري پور ۲۲۵

- شهيد عباس خالقي ۲۲۶

- شهيد مصطفي طالبي پور ۲۲۷

- شهيد علي صفر علي زاده ۲۲۷

- شهيد جعفر شمس الديني ۲۲۷

- شهيد محمد دهقان احمد آبادي ۲۲۸

- شهيد حسين خراساني قنات قاضي ۲۲۹

- شهيد علي حيدري يارچي نژاد ۲۳۰

- شهيد حسين حسني سعدي ۲۳۰

- شهيد علي حسني چنار ۲۳۱

- شهيد حسين جعفري جر جافكي ۲۳۲

- ۲۳۱..... شہید محسن آشور ماہانی
- ۲۳۲..... شہید علی اسدی
- ۲۳۳..... شہید علی رضا امیر پور سعید
- ۲۳۴..... شہید مہدی پیرانیان
- ۲۳۴..... شہید رضا براتی نژاد
- ۲۳۵..... شہید امید بمی
- ۲۳۷..... شہید سید جعفر ہاشمی
- ۲۳۷..... شہید سعید بنی اسد آزاد
- ۲۳۸..... شہید مہدی بہروزی
- ۲۳۹..... شہید محمد علی امینابی نیا
- ۲۴۰..... شہید مجید ایرانمنش
- ۲۴۱..... خلیان شہید ملک قاسمی
- ۲۴۱..... شہید وقاد معین الدینی
- ۲۴۴..... شہید روح اللہ مرادی قر
- ۲۴۴..... شہید مہدی نامجو باغی
- ۲۴۵..... شہید محمد علی میر ناج الدینی گوکی
- ۲۴۵..... شہید حسین کمالی لری
- ۲۴۶..... شہید عبداللہ عسکری
- ۲۴۶..... شہید حبیب اللہ شمسی پور
- ۲۴۷..... شہید علیرضا شمس الدینی
- ۲۴۷..... شہید مہدی شمس الدینی
- ۲۴۷..... شہید حسین شجاعی باغینی
- ۲۴۸..... شہید محمد صادق رستمی
- ۲۴۸..... شہید وحید سنگ پھنی
- ۲۵۰..... شہید یوسف رسانی
- ۲۵۰..... شہید سید ابراہیم حسینی گنجان
- ۲۵۱..... شہید جواد بذرافشان
- ۲۵۱..... شہید غلام رضا براتی نژاد
- ۲۵۲..... شہید علی توسن
- ۲۵۲..... شہید محمود انجم شعاع
- ۲۵۲..... شہید حبیب اللہ پور محمدی خانامانی برز

- شهید مهدی باقری کارگر ۲۵۴
- شهید حسین بیگ زاده ۲۵۴
- شهید سید محمدعلی موسوی گوکی ۲۵۴
- شهید قاسم سلاجقه ۲۵۴
- شهید ابراهیم سلیمانی دغانی ۲۵۵
- شهید مهدی درویش ماهانی ۲۵۵
- شهید اسحاق اکیم ۲۵۶
- شهید رضا پور محی آبادی ۲۵۶
- شهید غلام عباس پیشاهنگ اکبری ۲۵۶
- شهید محمد علی تبریزیان ۲۵۷
- شهید محمد رضا پور افغان خبیصی ۲۵۷
- شهید علیرضا امیری ۲۵۹
- شهید مهدی کلاتری پور ۲۵۹
- شهید حسن نجفی گلپلی ۲۵۹
- شهید منصور موسی پور بردسیری ۲۶۰
- شهید اکبر رضا زارع علی ۲۶۰
- شهید محمد رضا رحیمی نژاد ۲۶۳
- شهید محمد ذهاب ناظوری ۲۶۳
- شهید محمد آرمون ۲۶۴
- شهید محسن صدقی جتروودی ۲۶۴
- شهید قنبر اسفندیاری مهنی ۲۶۴

ضمایم

در رثای شهدای غدیر

- شعر، دل نوشته و قطعات ادبی ۲۴۸
- سبز پوشان خمینی به خدا پیوستند / شعر ۲۴۸
- مرغان مهاجر ولایت / شعر ۲۴۸
- حماسه‌ی نور و برف / شعر ۲۴۸
- حریر خون / شعر ۲۴۸
- دروازه‌ی هفتمین شهر عشق باز است هنوز / قطعه‌ی ادبی ۲۴۸
- گل دختر ، بابا لالا / دل نوشته ۲۴۸

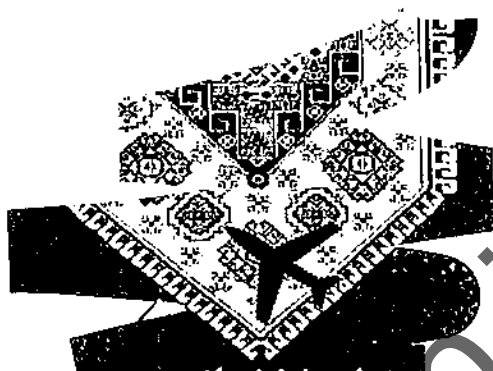
ای کوه تو به شلمچه حسودی کردی / قطعه‌ی ادبی
 وقتی هواپیما عاشق شد !! / قطعه‌ی ادبی ۲۴۸

فصل ششم

- منابع ۲۹۹
 الف: کتاب ۳۰۱
 ب: گفت و گو ۳۰۱
 ج: خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های اطلاع رسانی ۳۰۲
 د: مطبوعات ملی و محلی ۳۰۲
 هـ: متفرقه ۳۰۳

فصل هفتم

- تصاویر و اسناد ۳۰۵
 در جستجوی
 آثار و بقایای هواپیمای سانحه دیده به همراه عملیات امداد و نجات ۳۰۷
 بدرقه‌ی یاران ...
 گزارش تصویری مراسم تشییع و بزرگداشت شهدا ۳۱۹
 گل‌واره‌های عشق ...
 گل‌هایی از میان آلبوم عکس شهدا ۳۲۳
 تجلی عشق -
 حضور و عملکرد سپاه در سیستان و بلوچستان در زمینه‌ی سازندگی ۳۴۹
 واقعه درآینه ...
 واقعه‌ی سقوط هواپیما به روایت رسانه‌ها ۳۵۵
 تبسم گل ...
 شهدای غدير در یک نگاه ماندگار ۳۶۹

پیمانه نو شان الست

به جای مقدمه

محمد قاسم فروغی چهرمی

در چمن هر ورقی دفتر حالی دگر است	حیف باشد که ز کار همه غافل باشی
نقد عمرت ببرد غصه‌ی دنیا به گزاف	گر شب و روز در این قصه‌ی مشکل باشی
گرچه راهی ست پر از بیم ز ما تا بر دوست	رفتن آسان بود از واقف منزل باشی
چنگ در پرده همی می‌دهدت پند، ولی	وعظت آن گاه کند سود که قابل باشی
حافظا گر مدد از بخت بلندت باشد	صید آن شاهد مطبوع شمایل باشی ^۱

پرواز پرندگان عاشق در فضای لایتناهی به جذبه‌ی معشوق میسر است و امکان در وادی طلب نیز در سایه‌ی شیفگی سالک؛ آن گاه که او از جام الست سرمست می‌شود و به اصل تکیه می‌کند و ملکوت جان را تنها به لقای رخ دلدار وصل می‌داند.

یاران احرام بسته‌اند و در هوای کعبه‌ی شوق منزلی را برای فرود نمی‌یابند، لاهوت را نشانه می‌گیرند و با سیمرغ درون چون شهاب از کهکشان‌ها و منظومه‌های معرفت به فرودگاه جنت و در جوار صاحب کوثر رحل اقامت می‌گزینند، تا آرامش اشارت اصحاب انس و کساء را برای خویش جاودانه کنند؛ که این نشانه‌ای است از اهل نظر، که باده‌ی تجلیات را در بتخانه‌ی معارف الهیه،

از دست ولی و مراد خود گرفته و از آن پیمانه‌ای نوشیده و با شور و شعف وصف‌ناپذیر جان عزیز را به جانان بی‌ظنیر تقدیم داشته‌اند.

پرواز صادقانه و راستین خیل کبوتران عاشق در سفر روحانی عید غدیر خم سال ۱۳۸۱ نمونه‌ی کاملی شد از توفیق کسب مقام غلوی هوشیارانِ معتکف در روزی که تجلی جمال حق بر قلب سالک نمایان شد و فیض ورود به عالم شهود در پرتو تجلیات معشوق را برای خود از ذات بی‌همتا دریافت کردند، تا زمزم عین‌الیقین را با لطف سبحان به پیمانه‌ای بنوشند و راه پاکبازی و عبور از سلامت دنیا و ناسوت را به ما بنمایانند.

هریک از این پرندگان عاشق، نمونه‌ای از شیفتگی و دلدادگی به رهبر، انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بودند و در برگ برگ دفتر جاودانه‌شان نیز جز اخلاص و اشتیاق به انجام وظیفه ثبت نشده است. اینک ما به آستان پر عظمت آنان درود می‌فرستیم و آرزو مندیم که در محفل آب و آینه و قرآن ما را نیز شریک و همراه بدانند.

به پاس احترام از مقام مخلوق، از عزیز ارجمند جناب خلیل اسفندیاری که تلاش زایدالوصفی برای تدوین این دفتر ارزشمند ابراز نموده و همچنین برادر گرانقدر و پر مشغله سردار رمضان شریف - معاون محترم روابط عمومی و انتشارات سپاه - که با درایت و آینده‌نگری در نوع رویکردهای فرهنگی، خصوصاً ثبت و نشر این واقعه‌ی جانگداز اهتمام نمودند، سپاسگزاری می‌کنیم، باشد که روح معظم و معزز این شهدای مکرم از ما راضی و خرسند باشند و برای رسیدن و پیوستن ما به معرکه‌ی شاهدان مشتاق و مخلص دعا نمایند.

راز درون خویش ز مستی عیان کند	بگشای در که یار ز خم نوش جان کند
تا یار از خمار خود، داستان کند	با دوستان بگو که به میخانه رو کنند
اشک روان خویش ز دامن روان کند	بردار پرده از دل غمدیده‌ات که دوست
گوی که یاد از غم فصل خزان کند	بلبل به باغ ناله کند همچو عاشقان
تا طیر قدس، زار نهان را بیان کند ^۱	با گل بگو که چهره گشاید به بوستان

آخرین روز بهمن ۱۳۸۱ برای مردم کشورمان روزی تلخ و فراموش ناشدنی است. روزی که با سقوط هواپیمای ایلوشین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تعداد زیادی از فرزندان رشید این ملت شربت شهادت نوشیدند تا ثابت کنند باب شهادت همچنان به روی مشتاقان و جویندگان آن باز است.

حادثه‌ی مصیبت باری که به تعبیر مقام معظم رهبری، دل‌های وفادار صدها خانواده از مردم با ایمان را داغدار و قلب ایشان را آکنده از اندوه ساخت.

بدین ترتیب بود که محرم زودتر از موعد، خود را به مردم صبور و مقاوم‌پیشه‌ی ایران اسلامی نشان داد.

وقتی مسؤولین محترم روابط عمومی و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در راستای تهیه و تدوین تاریخچه و عملکرد این نهاد انقلابی، کار تألیف کتابی در خصوص این واقعه و شهادت آن را به اینجانب سپردند، خاطرات حال و هوای آن ایام در وجودم زنده شد.

روزی از روزهای نه چندان زمستان تهران بود که وقتی خبر وقوع این سانحه را شنیدم، بی اختیار این عبارت زیبای مقام معظم رهبری از ذهنم گذشت که فرمودند:

آن روزها دروازه‌ای به سوی شهادت داشتیم، ولی حالا معبری تنگ، اما هنوز فرصت هست، دل را باید صاف کرد.

با خود اندیشیدم که راستی چقدر لیاقت می‌خواهد، در روزگاری که "خوب مردن" هم مثل "خوب زندگی کردن"، همچون گوهر و کیمیایی شده است که برای به دست آوردنش، باید ایمان و اراده را توأمان به مدد گرفت، کسانی یافت شوند که رفتنشان برای مدتی هم که شده، در و دیوار شهر را به روزهای خوب حماسه و ایثار پیوند زند. شهیدانی که در این واقعه به دینار دوست شتافتند، کسانی بودند که هنوز و پس از گذشت سال‌ها از پایان دفاع مقدس، برای به دست آوردن گوهر ناب شهادت ناامید نبودند. از این رو به جستجوی آن گشتند تا عاقبت آن را در آغوش کشیند.

آنان با رفتنی این چنین، به ما جاماندگان از قافله‌ی شهیدان پیام دادند که:
 راه و رسم و خط سرخ شهادت کور شدنی نیست؛
 کافی است شرایط وصال بدان را به دست آورده باشیم.

آن چه در این مجموعه تقدیم حضور خواهد شد، اطلاعات و دانستنی‌های مختلف در خصوص این واقعه است. ضمن آن که این موضوع را بهانه‌ای برای تحلیل و بررسی نحوه‌ی حضور سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در منطقه‌ی سیستان و بلوچستان و تبیین اهم اقدامات و فعالیت‌های صورت گرفته توسط این نهاد انقلابی در این استان از حیث "فرهنگی، عمرانی و امنیتی" قرار داده‌ایم.

منابع مورد استفاده برای تألیف کتاب حاضر:

به منظور تهیه و تدارک مطالب این مجموعه به منابع مختلفی مراجعه گردید، از جمله به افراد و اشخاص مختلف به شرح ذیل رجوع نموده و خاطرات و سخنانشان را در خصوص محورهای مورد نظر این کتاب جویا شدم.

- سردار محمود اشجع، اولین فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سیستان و بلوچستان.

- سردار کیا شمشکی، عضو شورای فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سیستان و بلوچستان در اوایل تشکیل آن.

- دکتر نوراحمد لطیفی، عضو شورای فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سیستان و بلوچستان در اوایل تشکیل آن.

- سردار رئوفی نژاد، فرماندهی اسبق لشکر ۴۱ نارالله کرمان.

- سردار حزنی، فرماندهی قرارگاه قرب کوثر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

- سردار جاهد، فرماندهی سپاه سلمان سیستان و بلوچستان.

- همزمان تعدادی از شهیدای سانه.

- آرشیو مطبوعات سراسری و محلی - اسفند ۱۳۸۱ الی مهر ماه ۱۳۸۲.

- منابع و کتب مختلف مذهبی، تاریخی، جغرافیایی، دفاع مقدس و...

- اطلاعات موجود از شهیدان در بنیاد شهید و امور ایثارگران انقلاب اسلامی.

ضمن آن که خاطرات و سخنان اشخاصی چون:

- سردار سرلشکر سید رحیم صفوی، فرماندهی سابق کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

- سردار احمدی مقدم، فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

- سرهنگ پاسدار دکتر عباسی، فرماندهی بهداری شمال شرق سپاه.

- سرهنگ پاسدار دکتر مقصودلو، فرماندهی بهداری جنوب شرق سپاه.

- سرهنگ پاسدار محسن فکری، فرماندهی سپاه زاهدان.

در این کتاب مورد استفاده و استناد قرار گرفته است.

برای تهیه‌ی این کتاب به منابع و مستندات مختلف مراجعه شد، که ریز این منابع در پایان این کتاب به تفصیل

ذکر شده است.

فصول کتاب در یک نگاه:

این کتاب در ۷ فصل و یک ضمیمه به رشته‌ی تحریر در آمده است.

در آغاز کتاب و پس از مطالعه‌ی مقدمه‌ی حاضر، در فصل اول این مجموعه با رجوع به دیدگاه‌های مسئولین و بنیان‌گذاران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در استان سیستان و بلوچستان، خاطرات آنها را نحوی شکل‌گیری سپاه در این استان را خواهیم خواند.

فصل دوم، به تبیین عملکرد سپاه در این استان در حوزه‌های مختلف اقتصادی و امنیتی اختصاص داده‌ایم.

فصل سوم، چرایی و چگونگی حادثه‌ی سقوط هواپیمای ایلوشین را مورد مطالعه قرار خواهید داد.

در فصل چهارم این کتاب از بازتاب‌های داخلی و بین‌المللی این واقعه خواهیم گفت.

در این فصل، خوانندگان محترم از مواضع و تحلیل رسانه‌های جمعی داخلی، نمایندگان و کمیسیون‌های مربوط در مجلس شورای اسلامی، مسئولان کشوری و لشکری، همچنین کارشناسان امر در خصوص این سانه و ابعاد و دلایل وقوع آن مطلع خواهند شد.

نگاهی به مواضع رسانه‌های بیگانه در خصوص سقوط هواپیمای ایلوشین یکی دیگر از موضوعات این فصل از کتاب است.

در این فصل ملاحظه خواهید کرد که رسانه‌های بیگانه و مسئولین آنها، چگونه این سانحه را بهانه‌ای قرار داده تا پیرامون محورهای زیر به اظهار نظر بپردازند:

- بیان جزئیات حادثه‌ی سقوط.
 - بررسی دلایل بروز سانحه و احتمال تروریستی بودن آن.
 - ارزیابی صنعت هواپیمایی کشور و تأثیرات تحریم آمریکا بر آن.
 - تحلیل جایگاه سپاه در انقلاب اسلامی.
 - تحلیل مأموریت سرنشینان هواپیما.
- همچنین انعکاس پیام‌های مقامات داخلی و خارجی که پس از وقوع این حادثه صادر گردیده، یکی دیگر از محورهای این فصل است.

در فصل پنجم، ضمن مرور اسامی کلیه‌ی شهدای این سانحه، زندگی‌نامه و آثاری از تعدادی از این عزیزان را مرور نموده و دست نوشته‌ها و خاطرات خانواده‌ی مکرم و هم‌زمان شماری دیگر از شهدای این سانحه را خواهیم خواند. درج آثار برگزیده‌ای که در ثای شهدای غدیر به رشته‌ی تحریر در آمده موضوع بخش ضمایم این کتاب است. اطلاعات تکمیلی در خصوص موضوعات و برخی وقایع مطرح در متن این کتاب را نیز در بخش پی‌نوشت‌ها در پایان هر کدام از فصول، تقدیم حضورتان خواهیم کرد.

در فصل ششم به منابع اشاره شده و در فصل هفتم، مجموعه‌ای از تصاویر با محورهای زیر تقدیم حضورتان خواهد شد.

- تصاویر مربوط به سانحه‌ی سقوط هواپیما و جستجو برای یافتن پیکر مطهر شهدا.
- تصاویر مربوط به مراسم تشییع پیکر مطهر شهدا.
- عکس‌های یادگاری باقی مانده از شهدای سانحه.
- تصاویر مربوط به حضور و عملکرد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سیستان و بلوچستان به خصوص در حوزه‌های عمرانی و محرومیت‌زدایی.
- تصاویر مستند از انعکاس اخبار مرتبط با مواضع سانحه‌ی هواپیمای ایلوشین سپاه در رسانه‌های جمعی کشورمان.

- تصاویر کلیه شهدای سانحه‌ی سقوط هواپیمای ایلوشین.

تشکر و سپاس:

در همین جا فرصت را مقتضی شمرده، از عموم عزیزانی که در ارایه‌ی اطلاعات و اسناد لازم و مرتبط، اینجانب را همراهی و کمک نمودند، تشکر می‌نمایم:

ابتدا از همسر صبورم تشکر می‌کنم که در مراحل مختلف تهیه‌ی این مجموعه همراه و همگام اینجانب بوده، به‌خصوص در تطبیق آمار مختلف موجود از شهدای سانحه و نیز در بازخوانی متن این کتاب، کمک شایان توجهی به اینجانب نمودند.

از برادران ارجمندم جناب آقای یزدی سردبیر نشریه‌ی محلی ثارالله کرمان و از آقای کارنما (مدیر روابط عمومی سپاه ثارالله کرمان)، که آرشیو مطبوعات سراسری و محلی (که اقدام به انتشار واقعه کرده بودند) را در اختیارم گذاشتند، سپاسگزاری می‌نمایم.

البته باید گلایه صمیمانه‌ام از برخی مسؤولین استان کرمان را نیز مطرح نمایم که به‌رغم مکاتبات و پی‌گیری‌های متعدد، از ارایه‌ی هر گونه همکاری در جهت اجرای این طرح خودداری نمودند.

همچنین از مساعدت جناب آقای محمد مهدی فقیه، مدیرکل انتشارات و اطلاع رسانی بنیاد شهید و امور ایثارگران و نیز تلاش خانم مقدم و همکارانشان در آن اداره‌کل که در ارایه‌ی فهرست شهدا، همکاری صمیمانه‌ای را به عمل آوردند، تشکر می‌نمایم.

تشکر دیگرم از آقای مؤیدی، دبیر هیأت شهدای غدیر استان کرمان است که در ارایه‌ی فهرست اسامی شهدای این واقعه، مساعدت نمودند.

در پایان، خود را بی‌نیاز از رهنمودهای عزیزان به‌خصوص خانواده‌ی محترم شهدای این واقعه و نیز کارشناسان و صاحب‌نظران ندانسته، متواضعانه می‌خواهم تا این حقیر را از رهنمودها و پیشنهادهای دلسوزانه، بهره‌مند سازند. از خانواده متعال نیز می‌خواهم تا پایان عمر این حقیر را شهادت در راه خود قرار داده و از شفاعت شهیدان برخوردارم سازد.

خلیل اسفندیاری

فروردین / ۱۳۹۰